

JUMALAN POJAN IHMISEKSI TULEMINEN
Lk 1:39-45
Marian päivä II vk.
Kokkola ja Vaasa
(23.03.2014)

Teksti

Niinä päivinä Maria nousi ja kulki kiiruusti vuorimaahan erääseen Juudan kaupunkiin ja meni Sakariaan kotiin ja tervehti Elisabetia. Ja kun Elisabet kuuli Marian tervehdysten, hypähti lapsi hänen kohdussansa; ja Elisabet täytettiin Pyhällä Hengellä. Ja hän puhkesi puhumaan suurella äänellä ja sanoi: "Siunattu sinä vaimojen joukossa, ja siunattu sinun kohtusi hedelmä! Ja kuinka minulle tapahtuu tämä, että minun Herrani äiti tulee minun tyköni? Sillä katso, kun sinun tervehdyses ääni tuli minun korviini, hypähti lapsi ilosta minun kohdussani. Ja autuas se, joka uskoi, sillä se sana on täyttyvä, mikä hänelle on tullut Herralta!" (Lk 1:39-45).

JOHDANTO

- a) Marian päivänä ja Kolminaisuuden päivänä papit saarnaavat tavallisesti tekstin vierestä, sillä kyseisten päivien tekstit ovat niin ylivoimaisia selittää. Käsittelee Kolminaisuuden päivä Jumalan kolmiykeyttä ja Marian päivä ns. inkarnaatiota, Jumalan ihmiseksi tulemisen ihmettä eli Jeesuksen sikiämistä Pyhästä Hengestä.
- b) Kirkkomme kolmen vuosikerran Marian päivän evankeliumitekstit ovat peräkkäin Luukkaan ensimmäisestä luvusta. Nyt esillä oleva teksti on niistä keskimäinen.
- c) Tekstimme on sisältörikas. Voisin selittää sitä virke virkkeeltä, lause lauseelta ja sana sanalta. Näin en kuitenkaan tänään tee, vaan käsittelemän Marian ilmestymispäivän tapahtumaa kokonaisvaltaisemmin.
- d) Seuraavia neljää asiaa tarkastelen tänään: (1) Inkarnaation asema Jumalan ilmoituksessa, (2) inkarnaation valmistelu, (3) Itse inkarnaation ihme ja (4) Jumalan Pojan alentuminen ja korotus.

1. INKARNAATION ASEMA TEOLOGIASSA

1.1. Eri kristilliset kirkot ymmärtävät Marian päivän sanoman eri tavalla. Sekä Rooma että ortodoksinen kirkko ovat tehneet Mariasta välittäjän Jeesuksen ja ihmisten välille. Samalla Mariasta on tullut kyseisissä kirkoissa palvonnan kohde.

Olen vakuuttunut siitä, että Maria ei iloitsisi, jos tietäisi, että häntä palvotaan. Ei edes Jumalan enkeli sallinut itseään palvottavan (Ilm 19:10). Yksin kolmiyhteinen Jumala tulee olla meidän palvontamme kohteena.

Amerikkalainen ekumeenikko ja humoristi David du Blessis sanoi Suomen evankelioimiskongressissa v. 1973, että hän ei palvo Mariaa, mutta kunnioittaa häntä kuten vävy anoppiaan. Hän perusteli kantaansa seuraavasti: Maria on Jeesuksen äiti, ja seurakunta

on Jeesuksen morsian. Näin ollen Jeesuksen äiti on seurakunnan anoppi. Hän, du Blessis, ei halua palvoa Mariaa, anoppiaan, mutta kunnioittaa kyläkin häntä.

Kunnioittaessamme Mariaa meidän tulisi samalla olla Marian seuraajia ja oppilaita, sillä myös Marian teologia on erinomaista. Mariahan neuvoi: ”Mitä ikinä Jeesus sanoo, se tehkää” (Jh 2:5).

1.2. Toinen harha – meillä Suomessa paljon edellistä yleisempi – on liberaaliteologinen. Sen edustajat kieltävät Raamatun ihmeet, myös inkarnaation. Jeesus ei ole heille ihmiseksi tullut Jumala, vaan myytti, Jumalaksi tekeytynyt ja tehty ihminen. Seuraavassa kaksi esimerkkiä tästä.

1.2.1. Piispa Wille Riekkinen esittää kirjassaan ”Pieni kirja Jeesuksesta” siitä, että Jeesusta kutsutaan Jumalan Pojaksi, kaksi tulkintaa: a) juutalais-kristillisen ja b) hellenistis-kristillisen.

Hänen mukaansa *juutalais-kristillisessä* perinteessä Jumalan pojaksi kutsuttiin Israelin kansaa, kansan kulloistakin kuningasta ja Jumalan erityisiä sanansaattajia. Sanat ”valinta”, ”valtuutus” ja ”adoptio” leimasivat juutalais-kristillistä näkemystä Jumalan pojasta. Juutalais-kristittyjen oli vaikea ajatella, että ”Jumalan pojaksi” tultaisiin syntymän kautta.

Hellenistis-kristillinen näkemys on Riekkisen mukaan ei-juutalaisille kuitenkin paljon tutumpi, koska hellenismissä kutsuttiin Jumalan pojiksi huomattavia hallitsijoita sekä myös ihmeidentekijöitä. Hellenismissä Jumalan poikiin liitettiin ennen muuta heidän ihmeellinen syntymänsä. Hellenismissä adoptioajatus oli käymätön. Neitseestä syntymisiä tapaamme antiikin kirjallisuudessa runsaasti.

”Jumalan poika” -termillä molemmat, sekä juutalainen että hellenistinen kulttuuri, korostivat, että Jeesus on jollakin tavalla epätavallinen ja suuri.

Riekkisen mukaan *juutalais-kristityt* ymmärsivät asian niin, että Jumala valitsi kasteessa Jeesuksen Pojaksi eli adoptoi hänet edustajakseen. Sen sijaan *hellenistis-kristillisissä* piireissä Jeesuksen asema Jumalan Poikana katsotaan alkaneen jo hänen ihmeellisestä syntymästään. Riekkinen sanoo, että meidän kiusauksemme on kysyä, mikä näistä linjoista sitten on se oikea? Ja Riekkinen vastaa: Juutalais-kristityille edellinen linja on luontevampi ja pakana-kristityille – myös meille – taas jälkimmäinen. Tämän valossa Jumalan Pojan inkarnaatio ja Jeesuksen ainutlaatuisuus ovat Riekkiselle yhdentekeviä asioita.

1.2.2. Myös toinen väärä profeetta Kuopiosta, teol. tri Sakari Häkkinen, käsittelee kirjassaan ”Kenen poika sinä olet? Isättömän Jeesuksen perhearvot” Jeesuksen syntyperää.

Jeesuksen perhettä tarkastellessaan Häkkinen käyttää paljon aikaa Joosefin roolin pohtimiseen. Hän toteaa, että mahdollisuuksia on kaksi. Joko Jeesuksen biologinen isä oli Joosef, tai sitten Jeesus oli avioton lapsi. Pienen epäröinnin jälkeen Häkkinen jatkaa esitystään siitä näkökulmasta, että Jeesus oli äpärälapsi. Tämä sen ajan yhteiskunnassa vaikeaksi koettu asia vaikutti tekijän mukaan lähes kaikkeen Jeesuksen toiminnassa.

Häkkinen löytää ainakin kahdenlaisia perusteita väitteelleen: Ensinnä Matteuksen sukuluettelossa esiintyy vähemmän kunniallisia Vanhan testamentin naisia. Evankelista halusi näin sovittaa Marian haureutta. Toiseksi perusteeksi Häkkinen tarjoaa myöhäistä legenda, jonka mukaan Jeesuksen isä oli roomalainen sotilas nimeltä Panthera (s. 43).

Mitä hyötyä tuollaisesta äpärä-teoriasta sitten on Häkkisen opetukselle perhearvoista? Ohjelmansa mukaisesti hän poimii kirjassaan esille isättömän Jeesuksen katkeria, perhettä vastustavia lauseita: Jeesuksen seuraajan täytyy luopua isästään ja äidistään (esim. Mt 10:37; Lk 14:26). Häkkisen mukaan kysymys on äpärapojan kapinasta. Jeesus kuului "toisen luokan kansalaisiin" ja "antoi köyhälistölle äänen". Hän hyökkäsi "yhteiskunnan valtarakenteita vastaan". Kukaan, joka ei kapinoinut sen ajan tavallista isäkeskeistä perhemallia, eli "alistamiseen perustuvaa hierarkkista järjestelmää vastaan", ei voi liittyä Jeesuksen seuraajaksi (s. 87).

1.3. Riekkisen ja Häkkisen näkemykset eivät meitä rakenna. Ne tuntuvat saarnassakin suorastaan sopimattomilta, tyylirikolta, koska inkarnaation asema on pelastuksen teologiassa ratkaisevan tärkeä. Sen tähden Perkele vihaa sitä suunnattomasti, kuten Riekkisen ja Häkkisen puheetkin osoittavat.

Inkarnaatio, Marian päivän sanoma, ei ole mikään ehdonvallan asia eikä ota tai jätä -kysymys. Vapahtajamme täytyi olla Jumala, jotta hän pystyi olemaan synnitön ja kuolemaan syntiemme rangaistuksena Golgatalla, ja hänen täytyi olla ihminen, jotta hän saattoi olla meidän sijaisemme. Ilman inkarnaatiota Golgatan tapahtuma olisi vailla meitä koskevaa merkitystä; se olisi vain yksi oikeusmurha lukemattomien muiden oikeusmurhien joukossa. Marian päivän ihme mahdollisti sen ainutlaatuisen tapahtumasarjan, jota me kutsumme pelastuksen evankeliumiksi. Ilman Marian päivää meillä ei siis olisi evankeliumia.

Ilman Marian päivää meillä ei olisi joulua, ei pitkäperjantaita, ei pääsiäistä, ei helatorstaita, ei helluntaita; meille ei olisi evankeliumia, sanomaa Jumalan armosta ja syntien anteeksiantamisesta; meille ei olisi iankaikkista pelastusta.

2. INKARNAATION VALMISTELU

2.1. Inkarnaation valmistelusta taivaassa ennen Marian tulemistä raskaaksi Pyhästä Hengestä Raamattu kertoo hyvin niukasti. Ennen kuin enkeli oli ilmoittanut Betlehemin kedolla: "Teille on tänä päivänä syntynyt Vapahtaja, joka on Kristus, Herra, Daavidin kaupungissa, taivaassa oli kuitenkin tapahtunut suuria, käsittämättömiä asioita.

2.2. Raamattu kertoo mm. eräänlaisesta kaksinpuhelusta Isän ja Pojan välillä ennen Pojan maailmaan tuloa. Poika sanoo Isälle: "Uhria ja antia sinä et tahtonut, mutta ruumiin sinä minulle valmistit; polttouhreihiin ja syntiuhreihiin sinä et mielistynyt. Silloin minä sanoin: "Katso, minä tulen – kirjakkääröön on minusta kirjoitettu – tekemään sinun tahtosi, Jumala" (Hpr 10:5-7).

3. INKARNAATION IHME

Kolmeen asiaan kiinnitän huomiomme puhuessani inkarnaation ihmeestä. Ne ovat: inkarnaation käsittämättömyys, sen vapaaehtoisuus ja sen selittämättömyys

3.1. Ensiksi, kun aika oli täyttynyt, tapahtui tuo käsittämätön: Jumalan Poika, joka oli ja on yhtä olemusta Isän kanssa, jätti taivaan ja tuli todella ihmiseksi. – Hän jätti jumallaisen iäisyysahmionsa ja tuli inhimilliseen rajoittuneisuuteen. – Hän, Luoja, astui maailmaa hallitsevasta absoluuttisuudestaan luomakunnan, so. luodun paikallis-ajalliseen rajoittuneisuuteen. – Iankaikkinen pukeutui ajalliseen.

3.2. Toiseksi, maailman kaikkeuden hallitsija luopui vapaaehtoisesti hallitusvallastaan luotujensa pelastamiseksi. – Itsekäs ihmismieli saattaa ahnaasti tarttua jopa toisen omaan pitäen sitä saaliinaan” (Fl 2:6). – Hän, rakkauden alkulähde, ei katsonut saaliikseen, ehdottomasti omakseen, edes sitä, mikä oli hänen ikiomaansa, jumalallista muotoaan ja asemaansa. Hän tuli köyhäksi, jotta me hänen köyhydestään rikastuisimme (2Kr 8:9). – Inkarnaatiossa ja sitä seuraavassa joulun tapahtumassa historian Herra astuu itse historiaan. – Betlehem ja Golgata ovat kaikkien aikojen käännekohta, kaiken rakkauden kohokohta, kaiken pelastuksen lähtökohta, kaiken jumaloinnin keskipiste.

3.3. Kolmanneksi, inkarnaatio on selittämätön. Linaan erään kirja-artikkelini tekstiä: Ei kukaan osaa selittää, miten sekä jumaluus että ihmisyyys yhdistyvät Jeesuksessa Kristuksessa. – Kristus ei ainoastaan tehnyt ihmeitä, vaan oli itse ihme, ihmeitten ihme, alkuihme personoituneena. Suurinta ei ollut se, mitä hän teki, vaan se, mitä hän oli. – Mehän emme ymmärrä edes ajan olemusta, sekin on meille arvoitus. – Vielä paljon vähemmän käsitämme ikuisuutta. – Kuinka sitten voisimme ymmärtää Jeesusta Kristusta, arvoituksien arvoitusta, edellä mainittujen vastakohtaisuuksien yhtymäkohta, salaisuutta, jossa nämä kaksi, ajallisuus ja ikuisuus, äärettömyys ja äärellisyys, jumaluus ja ihmisyyys yhtyvät elimelliseen sopusointuun yhdessä persoonassa, Jeesus Nasaretilaisessa.

4. ALENTUMINEN JA KOROTUS

4.1. Ihmiseksi tuleminen ei sinänsä merkinnyt ääretöntä alentumista Korkeimman Pojalle, vaan sellaiseksi muodostui synnin seurauksena olevien olosuhteiden alaisuuteen asettuminen (Rm 8:3). – Jos ihmiseksi tuleminen sinänsä olisi jo ollut Jumalan Pojalle alennustila, silloin hänen korotuksensa pääsiäisenä ja helatorstaina ei olisi voinut olla pelkkää kirkastamista, vaan ihmisyydestä pois riisumista.

4.2. Raamattu kuitenkin opettaa, että Jeesus korotuksessaan säilytti myös ihmisyytensä. – Ylösnousemuksessa ja taivaaseen astumisessa myös Jeesuksen Kristuksen ihmisyyys ikuistettiin. – Ja sellaisella tavalla, että taivaassa nyt olevan Jeesuksen Kristuksen kirkkaus ei ole yhtään vähäisempi kuin ”Ikuisen Sanan”, ennen ihmiseksi tulemistaan. – Vasta Jeesuksen ylösnousemus ja taivaaseen astuminen tuovat Betlehemin ihmeen oikeaan valoon. – Taivaassa on nyt siis enemmän kuin, mitä sieltä tuli inkarnaatiossa. – Taivaasta tuli inkarnaation ihmeessä Jumala maan päälle, mutta helatorstaina taivaaseen meni Jeesuksessa Kristuksessa myös ihminen, meidän veljemme. Kristuksen ihmisenä pysyminen on oleellinen osa hänen korotustaan. Se on tae siitä, että meidätkin korotetaan, mekin saamme mennä taivaaseen, kun meidän vuoromme tulee.

4.3. Näe ja käsitä tämä: Isän vierellä ei ole tänä päivänä enkeli, vaan Kristus, Jumalan Poika, joka on samalla myös Jeesus Nasaretilainen, ihminen, ja hän valmistaa sinulle siellä sijaa. Tämä kertoo siitä, mitä Jumala ajattelee sinusta, miten hän arvostaa sinua. Hän on varannut sinulle paikan

vierelleen. Älä siis vähättele itseäsi, vaan omista tämän päivän evankeliumista monen muun hyvän lisäksi terve itsetunto. Itsensä vähättely ei ole nöyryyttä, vaan ylpeyttä. Sinä saat ja sinun tulee ajatella itsestäsi, niin kuin Jumala sinusta ajattelee. Jumala tekee koko ajan töitä sen hyväksi, että saisi sinut läheisyyteensä ikuisiksi ajoiksi.

PÄÄTÖS

1. Jeesuksen neitseellinen sikiäminen Pyhästä Hengestä ja inkarnaatio, Jumalan tuleminen ihmiseksi, kuuluvat yhtenä valtavana, käsittämättömänä osana Jumalan pelastussuunnitelman kokonaisuuteen. Se on liian suuri ymmärrettäväksi. Sen voi vain nöyrytyksellä, uskossa omistaa Jumalan ilmoituksen perusteella.

2. Inkarnaatio teki mahdolliseksi ainutlaatuisen tapahtumasarjan: Jumalan syntymisen ihmiseksi jouluna, syntiemme sovituksen pitkäperjantaina, kuoleman voittamisen pääsiäisenä, taivaaseen astumisen helatorstaina, Pyhän Hengen vuodattamisen, Herramme paluun adventtina herättämään kuolleet ja viemään omansa iankaikkiseen elämään. Ja kaikki tämä on totta.

3. Jumalan Pojan maanpäälle tuleminen ja Jeesuksen Kristuksen takaisin taivaaseen meneminen pitävät iankaikkisen elämän toivon lisäksi samalla sisällään suurenmoisen itsetuntoamme hoitavan sanoman, kuten olemme tänään kuolleet.

Kaiken edellä sanotun tähden oikea johtopäätös Marian päivän sanoman äärellä on Marian ja Elisabetin asenne: ihmettely, ilo ja Kolmiyhteisen suuren Jumalan ylistäminen hänen suunnattomasta armostaan.

Virret: 256; 126; 50; 52; (Eht. 228; 732; 759); 337